

Η ΣΥΝΔΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΜΕ ΤΑΣ ΑΝΑΓΚΑΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Βιομηχάνων

Ἡ βιομηχανία ἔχει ἀνάγκην «φαιᾶς οὐσίας» εἰς ὄλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀπὸ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ τῆς ἀναπτύξεως νέων προϊόντων μέχρι τῆς κατασκευῆς καὶ τῶν πωλήσεων. Τοῦτο ἐπιβάλλει ἀναθεώρησιν τῶν μέχρι τοῦδε ἀντιλήψεων περὶ Παιδείας καὶ ἀναπροσαρμογῆς τῶν προγραμμάτων τῆς εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας, γεγονός πού ὑπεστηρίχθη καὶ ἀπὸ τὸν Σύνδεσμον Ἑλλήνων Βιομηχάνων. Ἐν τούτοις, ἀκόμη καὶ εἰς πολὺ περισσότερον προοδεύουσας χώρας, ὡς ἡ Γαλλία, ἐκφράζονται ἀνησυχία, ὅτι ἐνῶ ἡ βιομηχανία πάσχει ἀπὸ ἔλλειψιν στελεχῶν, νέοι ἀποφοιτῶντες ἀπὸ τὰ πανεπιστήμια δὲν εὐρίσκουν ἐργασίαν. Πῶς νὰ λυθῇ τὸ πρόβλημα, τὸ ὁποῖον παρουσιάζεται μετὰ τὸσον μεγαλυτέραν ὀξύτητα, ὅσον χαμηλότερος εἶναι ὁ βαθμὸς ἀναπτύξεως μιᾶς χώρας, ἢ κατ' ἄλλην διατύπωσιν, τοῦ ὁποῦ ἡ λύσις εἶναι ζωτικῶς ἀπαραίτητος διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῆς; Ἀπὸ ἄλλης σκοπιᾶς, ἡ ἐξασφάλισις ἐπαγγελματικῶν διεξόδων διὰ τοὺς ἀποφοιτῶντας ἀπὸ τὰ πανεπιστήμια εἶναι παράγων κοινωνικῆς γαλήνης. Ἡ φοιτητικὴ ἀναταραχὴ, ἡ ὁποία μεταδίδεται ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην χώραν τῆς Δύσεως εἶναι, ἐν πολλοῖς, προϊόν τῆς ὑποσυνειδήτου ἀνησυχίας τῆς σπουδαζούσης νεολαίας, ὅτι ἡ κοινωνία δὲν θὰ τῆς ἐξασφαλίσῃ ἀπασχόλησιν. Τί πρέπει νὰ γίνῃ; Αἱ σκέψεις, τῶν ὁποίων παρέχονται κατωτέρω τὰ κύρια σημεῖα καὶ αἱ ὁποῖαι ἤμποροῦν νὰ δώσουν λαβὴν εἰς εὐρυτέραν συζήτησιν τοῦ θέματος, ὀφείλονται εἰς κατ' ἐξοχὴν ἀρμόδιον: Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν καθηγητὴν πανεπιστημίου καὶ σήμερα βιομηχανον (*).

(*) Ἐτιὲν Κασινιὸλ — πρῶην καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τουλούζης καὶ νῦν γενικὸς διευθυντῆς τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐργοστασίων τῆς ἀμερικανικῆς ἠλεκτρονικῆς βιομηχανίας Motorola. Πρόκειται περὶ διαλέξεως τοῦ κ. Κασινιὸλ εἰς εἰδικὴν περὶ τῶν σχέσεων παιδείας καὶ βιομηχανίας συζήτησιν. Τὸ κείμενον τῆς διαλέξεως δημοσιεύεται ἐν περιλήψει εἰς γαλλικὴν οἰκονομικὴν ἐπιθεώρησιν.

Διατί νά μήν ὑπάρχη εἰς τὸ πανεπιστήμιον ἓν τμήμα μάρκετιγκ; Τοῦτο θὰ εἶχε ὡς κύριον σκοπὸν νά καθορίζῃ βραχυπροθέσμως καὶ μακροπροθέσμως τὰς ἀνάγκας τῆς βιομηχανίας εἰς ἀνθρώπους καὶ γνώσεις. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ ἐπετυγχάνοντο δύο τινά: 'Αφ' ἑνὸς θὰ ἀπεφεύγετο ἡ ἐπίδοσις μεγάλου ἀριθμοῦ φοιτητῶν εἰς σπουδὰς, αἱ ὁποῖαι δὲν προσφέρουν ἐπαγγελματικὴν διέξοδον, ὡς π.χ. ἡ κοινωνιολογία. 'Αφ' ἑτέρου θὰ καθίστατο δυνατὴ ἡ συνεχῆς ἀνανέωσις τῆς διδασκαλίας συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς οικονομίας, διὰ τῆς δημιουργίας νέων κύκλων σπουδῶν καὶ διὰ τῆς καταργήσεως παλαιῶν κύκλων, οἱ ὁποῖοι δὲν παρουσιάζουν σπουδαῖον οἰκονομικὸν ἐνδιαφέρον.

Εἰς τὴν προβαλλομένην συχνὰ ἀντίρρησην, ὅτι ἡ κυρία ἀποστολὴ τοῦ πανεπιστημίου εἶναι ἡ μετάδοσις «ἀνωτέρας μορφώσεως» καὶ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νά ὑποβιβασθῇ τοῦτο εἰς τὴν τάξιν ἐπαγγελματικῆς σχολῆς, ἡ ἀπάντησις εἶναι:

Ναί, ἀλλὰ τὸ πανεπιστήμιον εἶναι καὶ τόπος μορφώσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀνωτέρα Παιδεία πρέπει νά εἶναι ἐξελικτικὴ, διὰ νά εἶναι καὶ παραγωγικὴ.

Καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει, οἱ φοιτηταὶ οἱ ὁποῖοι θὰ ἐπεδίδοντο εἰς σπουδὰς, πού δὲν προσφέρουν πλουσίας δυνατότητας σταδιοδρομίας, θὰ ἐγνώριζαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅτι λαμβάνουν «γενικὴν μόρφωσιν» ἢ ὅτι ἱκανοποιοῦν προσωπικὰς κλίσεις καὶ ὅτι κατὰ κυριολεξίαν δὲν μορφώνονται «ἐπαγγελματικῶς» πλὴν ἐὰν ἐπιδοθοῦν εἰς ἐρεῦνας ἢ εἰς τὸ καθηγητικὸν στάδιον.

*
* *

Ἡ ἐπιλογὴ τῶν σπουδαστῶν ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς κλεῖδας τῆς ἐπιτυχίας τῶν μεγάλων σχολῶν. Ὁ ἐκ τῆς ἐπιλογῆς περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν αὐξάνει τὴν παραγωγικότητα τῶν παιδαγωγικῶν μεθόδων, ἐγγυᾶται ἀνώτερον ἐπίπεδον διπλωματούχων, τονώνει τὸ κύρος τῆς σχολῆς καὶ τῆς διευκολύνει τὴν προσέλκυσιν καλῶν καθηγητῶν.

Εἰς τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ ἐπιλογὴ καὶ ἡ ἄμεσος συνέπειά της, ὁ ἀριθμητικὸς περιορισμὸς τῶν εἰσαγομένων εἰς τὰς ἀνωτάτας σχολὰς, εἶναι κοινωνικῶς ἄδικος, συγχέονται δύο ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι ἰδέαι: Τὸ καθολικὸν δικαίωμα τῆς Παιδείας καὶ ἡ ἐπαγγελματικὴ μόρφωσις.

Εἰς τὸ πεδῖον τοῦτο, ἡ χειρότερα ἀδικία εἶναι ἡ «μὴ παραγωγικότης», δηλ. ἡ ἡμιμόρφωσις, τὴν ὁποίαν θὰ προσφέρῃ μοιραίως ἡ ἀνωτάτη σχολὴ μὲ σχετικῶς περιορισμένον διδακτικὸν προσωπικὸν καὶ μεγάλον ὄγκον διδασκομένων χαμηλοῦ, κατὰ μέσον ὄρον, πνευματικοῦ ἐπιπέδου.

*
* *

Ἡ πρακτικὴ ἄσκησις τῶν φοιτητῶν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις δὲν ἔμπορεῖ νά εἶναι παρὰ ὠφέλιμος, ὅταν ὀργανοῦται ὀρθολογικῶς. Διὰ τὸν φοιτητὴν ἀποτελεῖ εὐκαιρίαν ἀνακαλύψεως τῆς πραγματικῆς ζωῆς καὶ ἀντιπαρατάξεως πρὸς αὐτὴν τῶν κλίσεων καὶ τῶν ἀντιδράσεών του. Διὰ τὸ πανεπιστήμιον εἶναι

θαυμασία παιδαγωγική μέθοδος. Εις τήν βιομηχανίαν, τέλος, προσφέρει τήν εύκαιρίαν νά παρακολουθήση επί τὸ ἔργον τοὺς νέους, πού ἴσως ἀργότερον θά γίνουν στελέχη της.

Ἄλλὰ τὸ πανεπιστήμιον πρέπει νά διατηρῇ εἰδικόν τμήμα διὰ τήν ὀργάνωσιν καί τὸν καθορισμόν τοῦ περιεχομένου τῆς πρακτικῆς ἑξασκήσεως. Παραλλήλως αἱ ἐπιχειρήσεις θά πρέπει νά διαθέτουν ἀντίστοιχον ὀργάνωσιν, ἢ ὅποια θά πλαισιώσῃ καί θά καθοδηγῇ τοὺς ἀσκουμένους.

Θά πρέπει ἐπίσης ἡ πρακτικὴ ἄσκησις νά περιλαμβάνεται εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων καί νά διαρκῇ τοῦλάχιστον τρεῖς μῆνας κατανεμημένους εἰς κάθε ἔτος καί εἰς διάφορα κλιμάκια τῆς ἐπιχειρήσεως. Π.χ. ὁ πρωτοετῆς φοιτητῆς νά ἐργασθῇ ἕνα μῆνα ὡς ἐργάτης, ὁ τριτοετῆς ὡς μηχανικός. Ἄνάλογος καταμερισμός θά πρέπει νά ἐπιδιώκεται διὰ τὰς οἰκονομικάς, διοικητικάς, κλπ. σπουδάς. Κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῶν σπουδῶν νά ἀνατίθεται εἰς τὸν σπουδαστὴν ἡ ἐκτέλεσις πρακτικοῦ σχεδίου εἰς τὸ ἐργοστάσιον ἢ εἰς πανεπιστημιακὰ καί παραπανεπιστημιακὰ ἐργαστήρια. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου θά ἦτο δυνατόν νά κλιμακωθῇ εἰς ὀλόκληρον τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος, πρᾶγμα τὸ ὅποιον θά ἐπέβαλε τὴν παρουσίαν τοῦ φοιτητοῦ ὠρισμένας ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς εἰς τὸ ἐργοστάσιον.

* * *

Εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ συγχρόνου πανεπιστημίου περιλαμβάνεται ἡ ἐπιμόρφωσις. Ἄλλὰ τὰ κρατοῦντα συστήματα εἰσαγωγῆς φοιτητῶν εἰς τὰς ἀνωτάτας σχολὰς ἀποτελοῦν ἀδιαπέραστον φραγμόν. Διὰ νά λάβῃ λ.χ. πανεπιστημιακῆς τάξεως δίπλωμα ὁ ἄριστος εἰς τὴν ἐργασίαν του ἠλεκτρονικός μηχανικός, θά πρέπει διὰ νά εἰσαχθῇ εἰς τὴν ἀντίστοιχον σχολήν, ὅπου θά λάβῃ τὴν ἀπαιτουμένην συμπληρωματικὴν μόρφωσιν εἰς τὴν μαθηματικὴν καί τὴν φυσικὴν ἐπιστήμην, νά χάσῃ πολὺτιμον χρόνον ἐπιστρέφων εἰς τὰ γυμνασιακὰ μαθήματα κλπ.

Διατί νά μὴν ἐπινοηθῇ εἰδικόν σύστημα εἰσαγωγῆς τῶν ἐνηλίκων εἰς τὰς ἀνωτάτας σχολὰς, ἀντὶ τῆς βιαίας ἐντάξεώς των εἰς σύστημα, τὸ ὅποιον εἶναι ἤδη ἀπρηχαιωμένον καί διὰ τοὺς νέους; Μήπως ἐπίσης θά ἔπρεπε νά ἐφαρμοσθοῦν τελείως διάφοροι παιδαγωγικαὶ μέθοδοι διὰ τοὺς ἐνηλίκους;

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ ζωὴ τοῦ ἀτόμου παίζεται, δηλαδὴ ἡ σταδιοδρομία ἀποφασίζεται συνήθως κατὰ τοὺς ὀλίγους μῆνας πού θά ἀκολουθήσουν τὸ γυμνασιακὸν ἀπολυτήριον. Διὰ τοὺς ἐνηλίκους ἡ ἐπιστήμη, ἡ ἄλλη ἐπιστήμη ἢ ἡ τελειοποίησις εἰς τὴν ἐπιστήμην εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πράγματα ἀπρόσιτα. Ἀντιθέτως εἰς τὴν Ἀμερικὴν συναντᾶ κανεὶς πολλοὺς μεγάλους σπουδαστὰς πανεπιστημίου, χάρις εἰς τὸ κατάλληλον σύστημα.

Τὸ πανεπιστήμιον θά ἔπρεπε νά προσφέρῃ εἰς τοὺς ἐνηλίκους «γεύματα ἀ λὰ κάρτ». Εἰς τὴν Γαλλίαν περίπου τὰ 50% τῶν στελεχῶν τῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι αὐτοδίδακτοι. Διατί νά μὴ ὀργανοῦνται εἰς τὰ πανεπιστήμια κατὰ τὰς πολυμήνους διακοπὰς των κύκλοι σπουδῶν προσανατολισμένοι εἰς καθαρῶς ἐπαγγελματικούς στόχους;

Τὸ πανεπιστήμιον, ἐὰν θέλῃ νὰ ἐνσωματωθῇ εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν ὀφείλει νὰ μὴ ἀγνοήσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς «συνεχοῦς μορφώσεως» ἢ κατ' ἄλλην διατύπωσιν, τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς μορφώσεως δὲν ἱκανοποιεῖται ὀριστικῶς μὲ τὸ πανεπιστημιακὸν διπλωμα.

* * *

Δὲν ὑπάρχει κατανόησις μεταξὺ βιομηχανίας καὶ πανεπιστημίου, ἐπειδὴ συνήθως πανεπιστήμια καὶ βιομηχανία «ὀμιλοῦν ἄλλην γλῶσσαν». Ἀπαραίτητον θὰ εἶναι νὰ τεθοῦν εἰς ἐπαφὴν ἄνθρωποι προερχόμενοι ἀπὸ τὰ δύο περιβάλλοντα καὶ νὰ ὑποχρεωθοῦν διὰ τῆς συνεργασίας νὰ ἀνακαλύπτουν ἀλλήλους. Ἡ εἴσοδος τῶν βιομηχανῶν εἰς τὰ πανεπιστημιακὰ συμβούλια εἶναι καλὴ μέθοδος, ἡ ἀνταλλαγὴ ἀνθρώπων ὅμως εἶναι ἀκόμη καλυτέρα.

Θὰ ἦτο δυνατόν ἐνεργὰ στελέχη ἐπιχειρήσεων νὰ καλοῦνται εἰς τὰ πανεπιστήμια καὶ νὰ διδάσκουν μὲ πλήρες ὥρῳριον ἐν ἡ περισσότερα ἔτη ὡς καθηγηταὶ μὲ ὅλας τὰς προνομίας τῶν ἀκαδημαϊκῶν συναδέλφων των. Παράλληλως θὰ ἔπρεπε οἱ διδάσκοντες νὰ παροτρύνωνται, ὅπως «ἀνακαλύπτουν» τὰς ἐπιχειρήσεις. Διὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ὑπάρχουν πολλὰ σχήματα: Τὸ «σαββατικὸν» ἔτος τοῦ ἀμερικανικοῦ προτύπου προβλέπει διὰ τὸν καθηγητὴν ἀνὰ ἑπταετίαν ἄδειαν ἑνὸς ἔτους, ἡ ὁποία δύναται νὰ ἀφιερωθῇ εἰς ἐρεῦνας ἐκτὸς πανεπιστημιακοῦ περιβάλλοντος ἢ εἰς τὴν ἀπόκτησιν βιομηχανικῆς πείρας. Κατ' ἄλλο σύστημα, δοκιμασθὲν ἐπίσης εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὁ καθηγητὴς κατανέμει ὑποχρεωτικῶς τὸν χρόνον του μεταξὺ διδασκαλίας καὶ προσωπικῆς ἐπαγγελματικῆς δραστηριότητος. Ἀλλά, κατὰ πρῶτον λόγον πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ εὐθυγράμμισις ἀμοιβῶν μεταξὺ ἐκπαιδευτικοῦ καὶ ἰδιωτικοῦ τομέως, καθ' ὅσον ἄλλως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐλπίζεται ὅτι θὰ κινήται προσωπικὸν ἀπὸ τὸν ἕνα τομέα εἰς τὸν ἄλλον.

* * *

Ἡ συνεργασία εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης εἶναι τὸ λεπτότερον σημεῖον τῶν σχέσεων βιομηχανίας καὶ πανεπιστημίου. Εἰς τὴν σύγχρονον οἰκονομίαν δὲν εἶναι νοητὴ ἔρευνα ἀφρημένη, δηλαδή μὴ προσανατολισμένη πρὸς στόχον τινά. Μὴ παραγωγικὴ ἔρευνα εἶναι ἡ κάθε ἔρευνα, ἡ ὁποία δὲν προβλέπεται, ὅτι θὰ καταλήξῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν προϊόντος τινὸς καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν μαζικὴν παραγωγὴν του. Ἡ ἐπέμβασις τοῦ κράτους διὰ τὴν δημιουργίαν συνδέσμου μεταξὺ βιομηχανίας καὶ πανεπιστημίου δυνάτον νὰ λάβῃ διαφόρους μορφάς.

Δι' ὅλας τὰς προηγηθείσας προτάσεις ἀπαιτεῖται σημαντικὴ προσπάθεια ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τόσο τῶν διευθυνόντων τὰς ἐπιχειρήσεις ὅσον (καὶ πολὺν περισσότερον ἀκόμη) τῶν ἀκαδημαϊκῶν κύκλων. Προσπάθεια πνευματικῆς προσαρμογῆς πρῶτον καὶ οἰκονομικῆς προσπάθεια ἐν συνεχείᾳ. Τοῦτο προϋποθέτει ἰσχυρὰ κίνητρα διὰ τοὺς ἐνδιαφερομένους. Ἡ πανεπιστημιακὴ παιδεία θὰ πρέπει νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς καθηγητὰς ἐνδιαφέρον καὶ ποικιλίας ἀναλόγους τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως.

Εἰς τὰς Ἠνωμένους Πολιτείας ὁ καθηγητὴς ὁ ὁποῖος δὲν «δημοσιεύει» ἢ τοῦ ὁποῖου τὰ μαθήματα εἶναι ξεπερασμένα θὰ αἰσθανθῆ τὰς συνεπείας ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν σταδιοδρομίαν του. Μονιμότης δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια, παραλλήλως ὁμως θεωρεῖται ὅχι μόνον φυσικὸν ἀλλὰ καὶ εὐκταῖον, ὅπως ὁ καθηγητὴς κερδίζει καὶ ἐξ ἄλλων ἀπασχολήσεων πλὴν τῆς διδασκαλίας. Ὁ ἀποτελεσματικώτερος καταλύτης τῆς πρωτοβουλίας καὶ δραστηριότητος εἶναι ἡ αὐτονομία καὶ κατὰ συνέπειαν, ὁ ἀνταγωνισμὸς πανεπιστημίων. Ὑπάρχει λογικὴ σχέσις αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος, ἡ ὁποία ἐξηγεῖ τὰς ἐπιτυχίας τῶν ἀμερικανικῶν πανεπιστημίων. Ὁ ἀνταγωνισμὸς τὰ ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῶν καλυτέρων καθηγητῶν, καθ' ὅσον διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ προσελκύσουν ὅχι μόνον πολλοὺς φοιτητὰς ἀλλὰ καὶ παραγγελίας ἐρευνῶν διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν κυρίαν πηγὴν εἰσοδήματος πολλῶν ἀμερικανικῶν πανεπιστημίων ἐκ τῶν πλέον συγκροτημένων.

Βασικὸς συντελεστὴς ἐπιτυχίας εἶναι ἡ

ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ

Εἰδικὴ Ἐπιθεώρησις ἐρέυνας προβλημάτων προβολῆς ἀγαθῶν, διαφημίσεως αὐτῶν, δημοσίων σχέσεων καὶ Marketing.

Μοναδικὴ ἔκδοσις εἰς τὴν Ἑλλάδα

Ἡ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΣ ἐνδιαφέρει τὸν βιομήχανον, τὸν ἔμπορον, τὸν διαφημιστὴν, τὸν σύμβουλον δημοσίων σχέσεων, κάθε ἐπιχειρηματίαν δημοσιότητος.

Ἡ μόνη ἔκδοσις ποὺ δημοσιεύει μηνιαῖα στατιστικὰ στοιχεῖα τῆς διαφημιστικῆς κινήσεως τῆς χώρας μας.

Πληροφορίαι καὶ συνδρομαί : Λεωφ. Συγγροῦ 4 — Τηλ. 910.079

Διευθυντής : Μ. Β. ΠΑΥΛΙΔΗΣ